



## สถานการณ์หนี้ครัวเรือนอีสาน...ผ่านมุมมอง Big Data ของเครดิตบูโร (ตอนที่ 1)

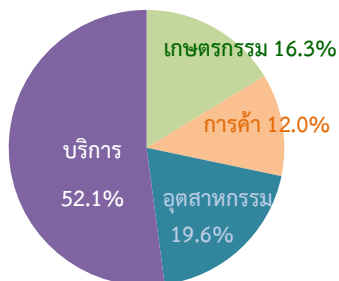
กนกพร อินทร์กิจ

เศรษฐกรอาวุโส ส่วนเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ  
ฝ่ายนโยบายโครงสร้างเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย

หลายปีที่ผ่านมา ประเด็นเรื่องหนี้ครัวเรือนได้รับความสนใจจากหลายหน่วยงานอย่างใกล้ชิด เนื่องจากหนี้ที่เร่งตัวขึ้นมาก ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ฉุดรั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจ โดยอัตราส่วนหนี้ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมหรือ Debt to GDP ณ ไตรมาส 3 ปี 2561 อยู่ที่ร้อยละ 77.8 ขยายตัวเกือบ 2 เท่าเมื่อเทียบกับไตรมาส 1 ปี 2546 ที่ร้อยละ 40.6 อันมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย เช่น นโยบายคินภาชีรยยนต์คันแรกที่กระตุ้นการซื้อรถยนต์ของผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ภาวะอัตราดอกเบี้ยที่อยู่ในระดับต่ำเป็นเวลานาน เงินโอนและการเข้าถึงบริการทางการเงินที่ผ่อนปรนมากขึ้น เป็นต้น โดยทั่วไปแล้ว หนี้ครัวเรือนหากอยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการขยายตัวของรายได้ประชากรย่อมจะช่วยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจผ่านการอุปโภคบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน ในทางกลับกันหากหนี้ครัวเรือนอยู่ในระดับสูงต่อเนื่องเป็นเวลานานจนไม่สอดคล้องกับระดับรายได้ สถานการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทำให้ครัวเรือนมีความเปราะบางทางการเงินและอ่อนไหวต่อปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมในที่สุด

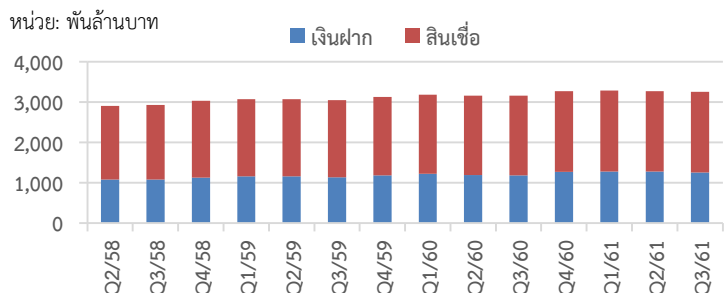
หากมองเศรษฐกิจของอีสานพบว่าก็เผชิญกับปัญหาในลักษณะที่คล้ายกับของประเทศ และมีแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่า เนื่องจากแรงงานในภาคอีสานกว่าครึ่งมีอาชีพเกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม แต่กลับสามารถสร้างรายได้เพียงร้อยละ 16.3 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภูมิภาค (GRP at Current Market Price) ในปี 2559 เมื่อเทียบกับภาคบริการและภาคอุตสาหกรรมที่มีแรงงานน้อยกว่ามาก (รูปที่ 1) ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนพฤติกรรมการใช้จ่ายที่สูงกว่ารายได้ ซึ่งสะท้อนจากยอดเงินให้สินเชื่อที่สูงกว่าเงินฝากคงค้างทำให้ภาคครัวเรือนในอีสานต้องพึ่งพิงแหล่งเงินกู้จากภาคอื่น ๆ (รูปที่ 2)

รูปที่ 1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมรายภาค ณ ราคาตลาด



ที่มา: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 2 เงินฝาก และเงินให้สินเชื่อคงค้างของสถาบันการเงินในภาคอีสาน



ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

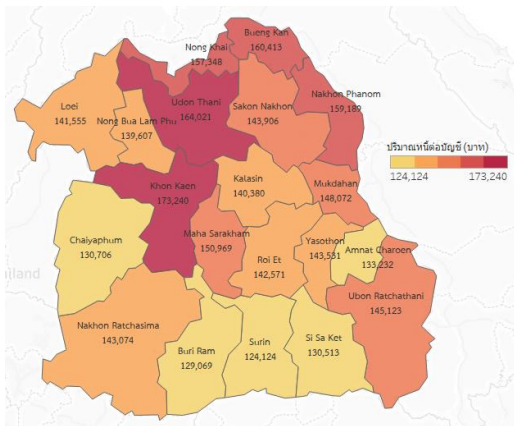
ในฐานะที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เป็นหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญในการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้ติดตามและวิเคราะห์ความเสี่ยงของหนี้ครัวเรือนอย่างใกล้ชิด นอกจากอาศัยข้อมูลของสถาบันการเงินภายใต้การกำกับดูแลแล้ว ยังได้รวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแห่ง ตลอดจนข้อมูลเชิงลึกจากรายครัวเรือน



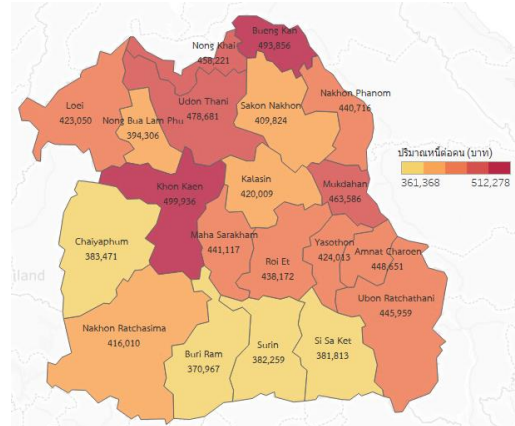
จากแบบสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และบริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ (เครดิตบูโร) ด้วย สำหรับการศึกษารายชื่อข้อมูลขนาดใหญ่ของหนี้ครัวเรือนรายสัญญาของเครดิตบูโรในภาคอีสานนั้น ครอบคลุมสถาบันการเงินที่เป็นสมาชิกทั้งหมด 93 แห่ง 6 ประเภท ประกอบไปด้วย ธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ บริษัทบัตรเครดิตและสินเชื่อบุคคล บริษัทประกัน บริษัทเช่าซื้อและลิสซิ่ง และสหกรณ์ออมทรัพย์ ตั้งแต่ปี 2552 ถึง ไตรมาส 3 ปี 2561 รวม 12,608,591 บัญชี ลูกหนี้ 4,270,311 คน คิดเป็นร้อยละ 19.5 ของจำนวนประชากรอีสานทั้งหมด ครอบคลุมหนี้สินครัวเรือนที่สำคัญ ประกอบไปด้วย สินเชื่อเพื่อประกอบธุรกิจ สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ สินเชื่อส่วนบุคคล บัตรเครดิต และสินเชื่ออื่น ๆ

ไตรมาส 3 ปี 2561 พบว่า คนอีสานมีหนี้เฉลี่ยต่อบัญชี (สัญญาเงินกู้) เท่ากับ 144,673 บาท หรือคิดเป็นปริมาณหนี้เฉลี่ยต่อคนที่ 427,165 บาท โดยหนี้ปรับเพิ่มขึ้นและกระจายตัวมากขึ้นเมื่อเทียบกับเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา

รูปที่ 3 ปริมาณหนี้ต่อบัญชีภาคอีสานไตรมาส 3 ปี 2561



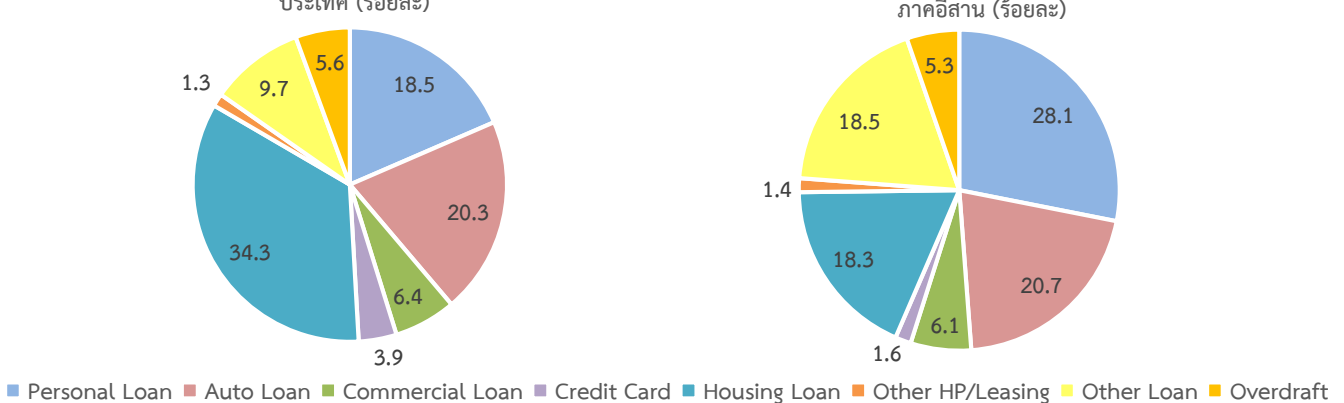
รูปที่ 4 ปริมาณหนี้ต่อคนภาคอีสานไตรมาส 3 ปี 2561



ที่มา: บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ และคำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

ด้านปริมาณหนี้คงค้างรวม 1,824.1 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ร้อยละ 4.0 ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อส่วนบุคคล (ร้อยละ 28.1) รองลงมาเป็นสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ (ร้อยละ 20.7) และสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย (ร้อยละ 18.3) แตกต่างจากภาพของประเทศไทยที่ส่วนใหญ่เป็นสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยถึงร้อยละ 34.3 รองลงมาเป็นสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ (ร้อยละ 20.3) และสินเชื่อส่วนบุคคล (ร้อยละ 18.5) (รูปที่ 5)

รูปที่ 5 ปริมาณหนี้คงค้างไตรมาส 3 ปี 2561



ที่มา: บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ และคำนวณโดยธนาคารแห่งประเทศไทย

(โปรดติดตามตอนต่อไป)

บทความนี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของธนาคารแห่งประเทศไทย